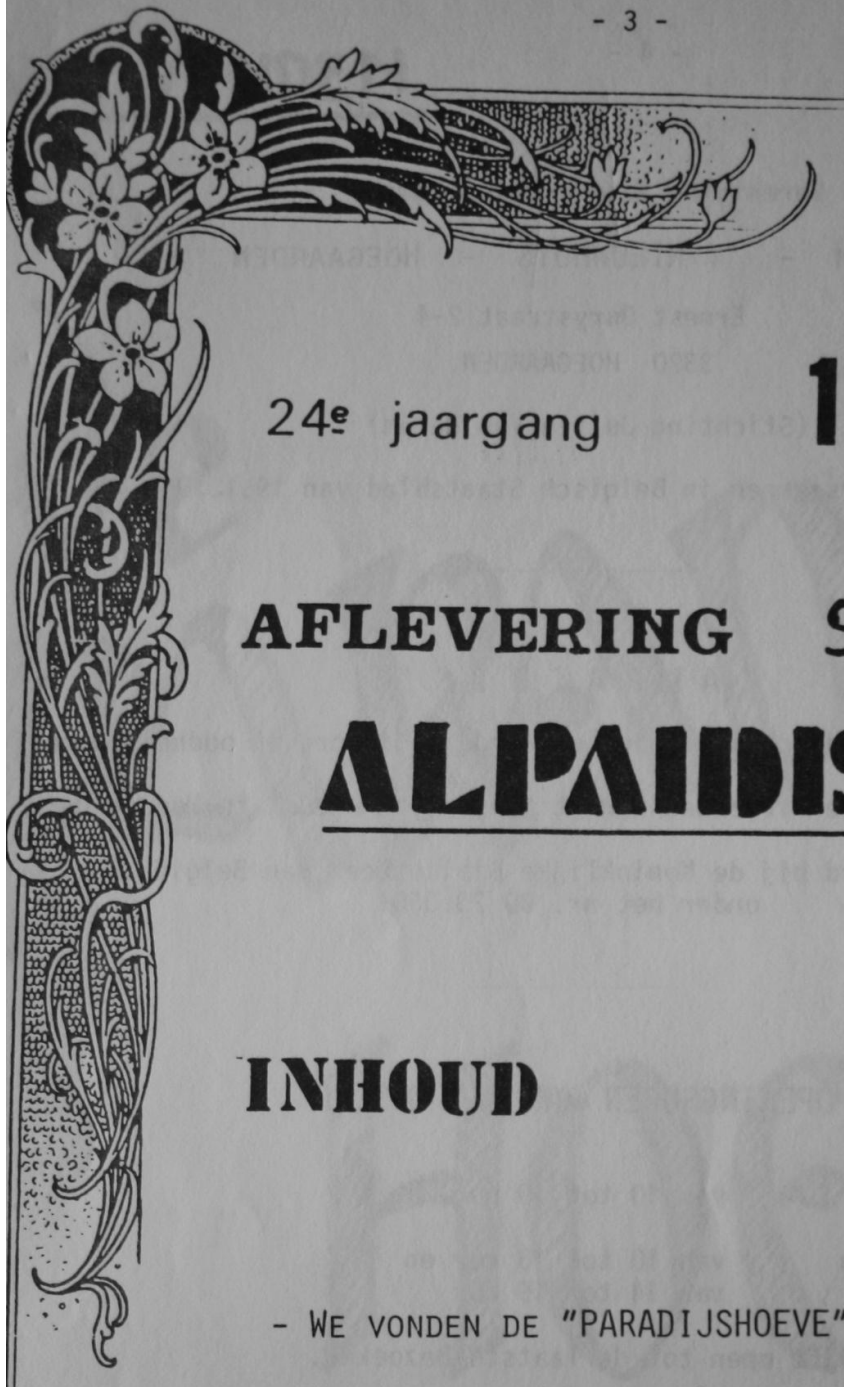

24^e jaargang

1988

AFLEVERING 91

ALPAIDIS

INHOUD

- WE VONDEN DE "PARADIJSHOEVE" TE HOEGAARDEN
- HOEGAARDEN 700 JAAR LUIKSE GEMEENTE 1288-1988
- OUDE TESTAMENTEN UIT HET PAROCHIE-ARCHIEF
- MUSEUM INFO
 - ENIG AANBOD
 - MAAK UW STAMBOOM OP
 - FAMILIE COLLAERT
 - AFSTAMMING UIT DE KAROLINGERS
 - NIEUWE AANWINST VOOR HET MUSEUM

WE VONDEN

- 5 -

de PARADYS- HOEVE

TE HOEGAARDEN

DE PARADIJSHOEVE

1. RECHTZETTING

In oude oorkonden, berustend op het Rijksarchief te Brussel en in de Pastorij van Hoegaarden, komen meermaals de benamingen voor "Paradijs" (Paradise), Paradijsblock en Paradijsstraat.

Aanvankelijk citeerden wij de "Paradijsblock" als gelegen zijnde tussen de Pastorijstraat, de Plaats, de Putzeysstraat, de Doelstraat en het Pastoorstraatje.

Aanleiding hiertoe was, dat op dit blok het bekende Klein Paradijs (Café du Paradis) en het Paradijshofke (tuin achter de kerk) lagen, terwijl de Pastorijstraat ook wel eens Paradijsstraat genaamd werd, zodat de oude hoeve in de Pastorijstraat nr. 4, verkeerdelijk als de "Paradijshoeve" werd beschouwd. Verwarring ontstond ook door een erfenisakte van 1635, waarin het Paradijs in betrekking werd gebracht met de Cruysblock, zonder onderscheid te maken tussen de oude Paradijshoeve en het Klein Paradijs.

Nieuw bronmateriaal kwam ondertussen aan het licht, te weten :

- een akte van 1727, door M. Dodion op het Rijksarchief gevonden tussen de Schepenprotocollen van Hoegaarden, onder nr. 1006, waarin sprake van het Paradijs ;
- een Pentagone-symbool in vorm van vijfpuntige ster met uitlopers naar de Kerk, het Kapittelhuis, de Pastoorshoeve (Arendsnest), 't Paradijs en "la maison az sept Fraïnes" (zie ALPAIDIS nr. 27 & 28), berustend in het archief der V Geslachten en vermoedelijk daterend van voor of rond de jaren 1700.

Uit deze dokumenten blijkt duidelijk dat de Paradijshoeve niet in de Pastorijstraat lag en dat hierdoor de Paradijsblock verkeerdelijk werd aangeduid. Ziehier de rechtzetting :

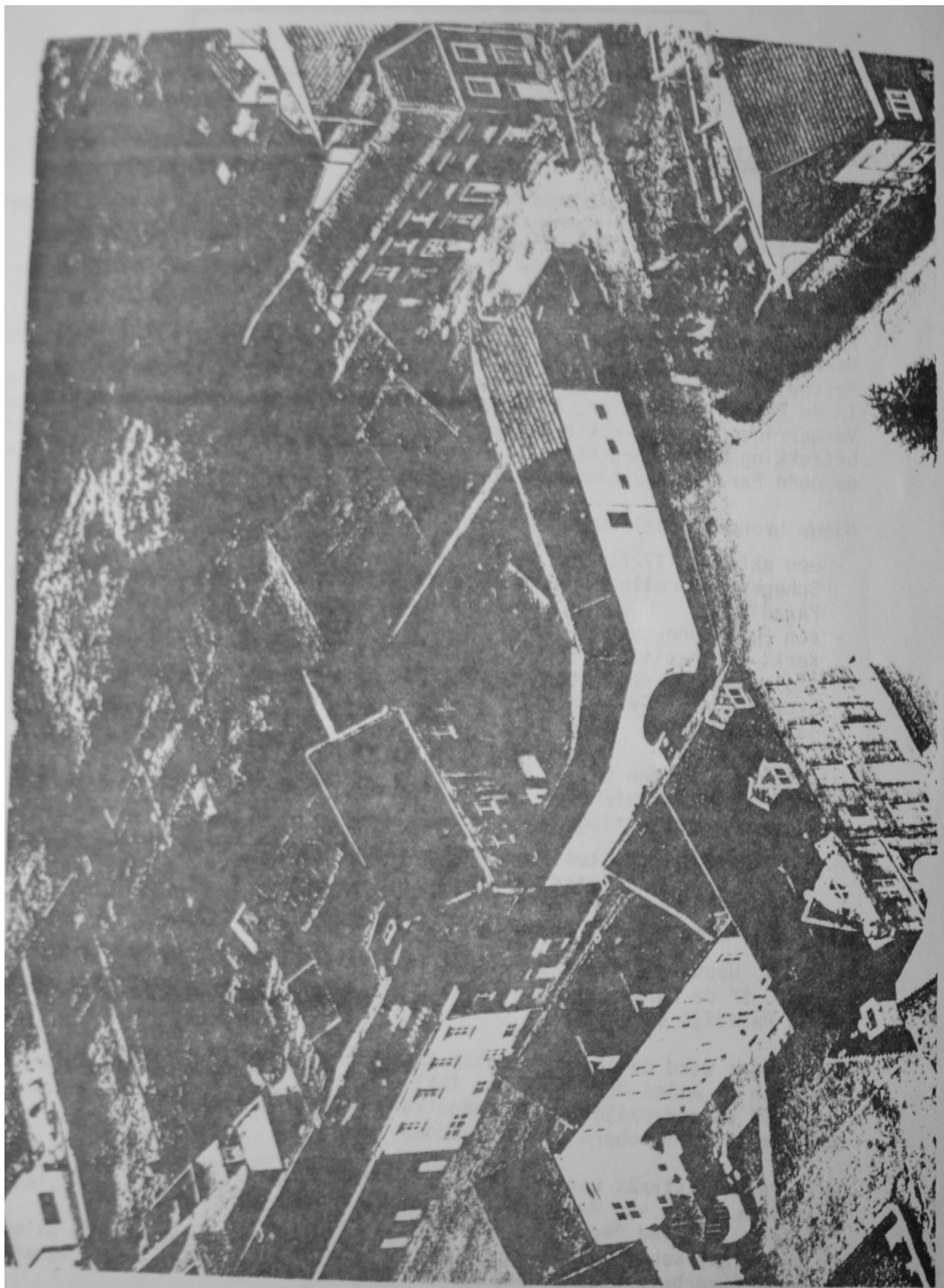
- Het block gelegen tussen de hoger vernoemde straten, noemde zich niet de Paradijsblock, maar wel de "Kerckblock" (ook soms de Tafel der Armen genaamd), terwijl de hoeve nr. 4 in de Pastorijstraat, niet de Paradijs-hoeve, maar wel "la ferme Carpeau" was.

Alph. Wauters citeert in zijn "Histoire des Communes Belges, Hougaerde blz. 5" de Paradijshoeve als volgt : "Ferme het Paradijs (1667) près de la Paradijs straet".

Vervolgens werd de juiste ligging van de Paradijsstraat weergevonden, enerzijds in de Atlas der Wegen van 1843 en op een oud stratenplan van Hoegaarden van 1848 en anderzijds in de Kadastrale Legger Popp van 1860 en in de Registers der inwoners van Hoegaarden.

Deze Paradijsstraat was vroeger 4 m. breed en liep van aan de huidige hoeve Tritsmans (hoek van de Walenstraat), tot aan de voormalige woonst Lintermans "Alcôve" genaamd "hoek van de Nermsche baan".

Op het einde van de vorige eeuw werd de straat verbreed en bij de Walenstraat gevoegd (voorheen slechts beginnend aan de Nermsche baan), zodat vanaf toen de naam "Paradijsstraat" verdween.

Uit de Pentagone-tekening kan ook worden afgeleid, dat de Paradijshoeve één der uitlopers vormde van de vijfpuntige ster, duidend op de huidige hoeve Tritsmans en hoek vormend met de toenmalige Paradijsstraat (nu Walenstraat) en de Corte straat (rue Courte, achter het huis Rust-op-den-Berg, opwaarts tot aan de Houtmarkt).

Bijgevolg kennen wij ook de afbakening van de "Paradijsblock", gelegen tussen de huidige Walenstraat, de Plaats en de vroegere Hellestraat (pad leidend van de Plaats naar de Dotremontstraat).

Ingevolge deze rechtzetting, dringt zich een corrigendum op, toepasselijk op al de vroeger verschenen artikels nopens de Paradijshoeve. Deze nieuwe ontdekking en vooral de schepenakte van 1727, geven voldoende stof om heden de geschiedenis van de echte "Paradijshoeve" te publiceren.

2. HET "PARADIJS"

A. Het oude Paradijs

De Paradijshoeve, kortweg 't Paradijs genaamd (niet te verwarren met het Klein Paradijs, in de Pastorijstraat nr. 20), is ouder dan 1635, want toen ging het reeds bij erfenis over op Hendrick Buntinx en zijn zuster Elisabeth (getrouwd met Jan Stevens), kleinkinderen van Lambert Buntinx en Elisabeth Nijs, die het dus reeds voorheen in 't bezit hadden. De erfenisakte vermeldt : "pachthove genaemd het Paradijs met brouwerie ende toebehoorten, boomgaart en prebenden landen ende oock den helft van den Cruysblock".

B. Het nieuwe Paradijs

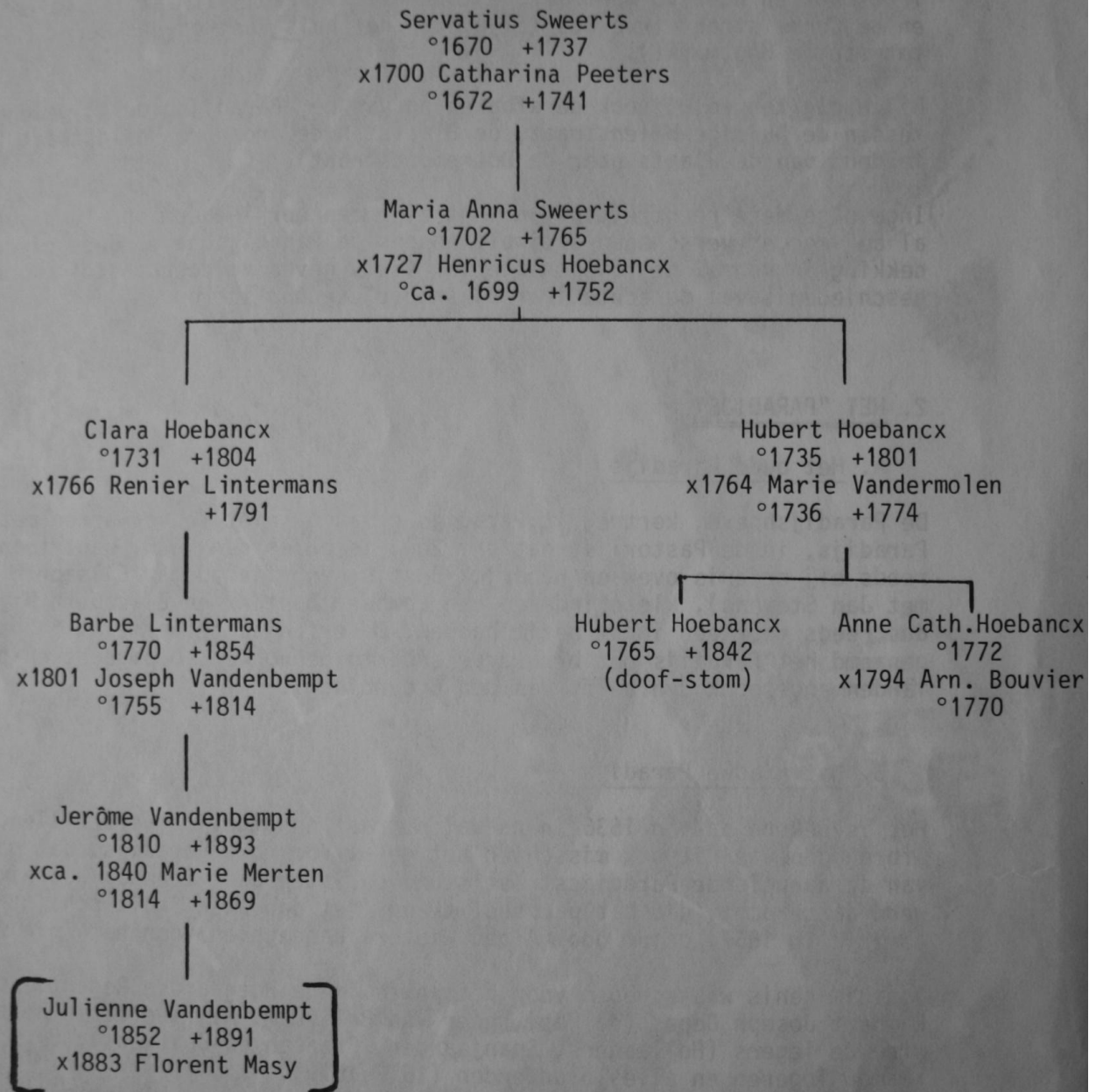
Het is bekend dat in 1636 in de Walenstraat en omgeving verschillende huizen afbrandden. Was dit ook misschien het geval voor het Paradijs, dat op de hoeve van de aanpalende Paradijsstraat stond en later door Schepen Joachim Kenis werd aangekocht, die het pachthof terug liet opbouwen ? Dit schijnt gebeurd te zijn in 1667, datum door Alph. Wauters aangegeven voor het (nieuwe) Paradijs.

Joachim Kenis was schepen voor het leven in de Hoegaardse Regentie onder Meier Lambert Joseph Depas (de Pas), heer van Bellicum. Hij leefde in de tijd dat vreemde legers (Hollanders, Spanjaarden, Fransen en Duitsers), te Hoegaarden kwamen logeren en alles plunderden (1673-1679).

Kenis was in 1642 gehuwd met Ida Peeters, die hem vier kinderen schonk, Catharina, Hendrick, Clara en Ida. In 1676 verloor zijn vrouw in stervensgevaar, waarschijnlijk aangetast door de besmettelijke ziekte van "den toeden loope", door de vreemde legers veroorzaakt. Zij maakten hun testament in hun huis genaamd "het Paradijs" voor Pastoor (later Deken) Jan Van den Putte (testament ligt op de Pastorij van Hoegaarden onder nr. T. 97).

Ida Peeters stierf datzelfde jaar en in 1677 hertrouwde Joachim Kenis met Maria Reis (Rees ?), die hem nog twee dochters en een zoon schonk (id. T. 132). In 1679 kwamen Hollandse legereenheden alles, tot zelfs de kerk toe plunderen. Ook 't Paradijs ontsnapte niet. Kenis overleed in 1692 en werd in de oude kerk-crypte begraven, omdat hij een "notable ingesetene" was.

VERWANTSCHAP DER BEZITTERS VAN DE PARADIJSHOEVE

C. Zacharias Saelmaeckers

Bij de deling onder de erfgenamen Kenis, verkocht zijn weduwe het Paradijs aan Zacharias Saelmaeckers. Deze werd geboren in 1647, als zoon van Godtgaff Saelmaeckers en Margriet Sweerts. In 1672 trad hij in het huwelijk met Margriet Van Osmael, geboren 1649, dochter van Gerardus Van Osmael en Catharina Corfkens.

Het gezin Saelmaeckers-Van Osmael kreeg vijf kinderen : Godgaf (x met Anna Gors), Gerardus, Catharina, Zacharias (x met Maria Cath. Vandenbempt) en Petrus (x met Cath. Devroey).

Saelmaeckers had tegenslag, want op het einde van de XVIIe eeuw werd het Paradijs weer door brand geteisterd (à cause de la foudre) en leed aanzienlijke schade. Wellicht hierdoor ontmoedigd, verkocht hij rond 1700 het pacht-hof aan Servatius Sweerts.

D. Servatius Sweerts

De kinderen Sweerts waren in 1694 uit de onverdeeldheid getreden en daarvan maakte Servatius Sweerts gebruik, om zich voor een lage som het Paradijs aan te schaffen. Hij liet alle schade (les dommages causés par le feu) herstellen en beschikte zodoende over zijn eigen doening. Sweerts was bedreven in dit soort van zaken, want hij zou nog meerdere oude en vervallen huizen opkopen aan kleine prijs, om ze achteraf rijkelijk te laten restaureren.

Servatius werd geboren in 1670 als zoon van Pieter Sweerts, gezworene in de Dorpsraad en Margriet Hermans. Deze laatste was de zuster van Lowijs Hermans, in 1665 getrouwd met Catharina Kenis, dochter van Schepen Joachim Kenis en Ida Peeters.

Zijn moeder Margriet Hermans was de dochter van Schepen Jan Hermans, de zuster van Kanunnik Hermans en de nicht van Kanunnik Houwen. Dit alles om aan te tonen, dat Sweerts uit bevoorrechte geslachten stamde.

Hij huwde in 1700 met Catharina Peeters uit de Cruysblock, geboren in 1672 als dochter van Brouwer en Burgemeester Bertel Peeters en Josyne Van den Putte en was de lievelingszuster van Deken Henricus Peeters. Deze laatste volgde Deken Jan Van den Putte op, die op zijn beurt de broeder was van Joseyne Van den Putte. Dus een ineenstrengeling van gegoede families die het huwelijk van Servatius met Catharina hadden voorbereid. Zowel door afkomst als door huwelijk, werd Servatius Sweerts vanzelfsprekend bij de voorname ingezetenen van het dorp gerekend. Hij was bovendien brouwer, bezat zijn eigen "paenhuys" (eerst in het Paradijs en van rond 1724 op Steenberg en aan de Grote Brug) en werd in 1717 tot Schepen en Wethouder verkozen.

Het gezin Sweerts-Peeters kreeg acht kinderen, waaronder Henricus, die zijn oom Deken Peeters zou opvolgen, Servaas die Griffier werd in de Regentie en Hubertus, die als gezworene-rekenplichtige in de Dorpsraad zetelde. Bovendien behoorden zijn schoonzonen Carolus Van Nerum, Hendrik Struys en Hendrik Hoebancx allen tot de Regentie of de Dorpsraad en hadden hun eigen brouwerij. Hier mag terecht worden gesproken van een "Sweerts-dynastie" die zich sterk ontwikkelde en alle macht veroverde. En het is uit deze dynastie, dat in 1741 de V Geslachten tot stand kwamen, ingevolge een rijk begiftigde studie-beursfondatie van Deken Peeters, ten voordele der nakomelingen van zijn lievelingszusje Catharina.

Dat Sweerts zeker in het Paradijs heeft gewoond, wordt aangetoond en bewezen door volgende notitiën, bewaard in het archief der Geslachten :

1. Servatius werd "Sweerts vant Paradijs" genaamd, om hem te onderscheiden van zijn andere naamgenoten.
2. Zijn kinderen werden allen in 't Paradijs geboren (tussen 1700 en 1716).
3. "Les hommes d'armes du Duc de Malborough ont pillé la ferme Sweerts, dixit Paradise". (deze troepen hadden van juni tot augustus 1707 hun kamp opgeslaan van Hoegaarden tot Valduc).
4. Carlo van Wandre (dit was Carolus Van Nerum uit Waanrode) ging in 1723 un houwelyck met Barbel vant Paradis (Barbe Sweerts, dochter van Servatius).
5. Na de "grootte brand in de Cuype" van 1724, ging Sweerts vant Paradijs zich instellen op Steenberghen aan de Groote Brug in 'toudt paenhuys "Flemalia" (dat hij in 1708 had gekocht en waar hij zijn brouwerij had ingericht. Was zijn paenhuys in 't Paradijs door de brand getroffen geweest ?
6. In 1727 schonk Sweerts zijn huis "het Paradijs" als huwelijksgeschenk aan zijn dochter Maria Anna (x met Hendrik Hoebanx uit Attenhoven).

In de "acte van donatie" van 1727 (ARA Schepenprotocolle van Hoegaarden) nr. 1006 werd de Paradijshoeve beschreven als volgt :
"huys met appenditiën en dependantiën inbegrepen de perceelen daerby gecocht van Saelmaeckers, regenoten die straete in twee seyden (Paradijsstraet en Corte straet), ten 3de d'erfgen. Saelmaeckers (de kinderen van Zacharis), ten 4de d'erfg. Heer Depas (Meier Lambert Joseph de Pas)."

Sweerts kocht het Paradijs dus wel degelijk van Saelmaeckers (in 1705 gestorven) en niet van zijn erfgenamen. Hij bleef er wonen tot 1724.

E. Hendrik Hoebanx

Het waren Hendrik Hoebanx en Maria Anna Sweerts, die zich na hun huwelijk in 1727 op 't Paradijs kwamen vestigen. Hoebanx werd rond 1699 geboren, als zoon van Schepen en molenaar Gerardus Hoebanx en Anna Catharina Saenen uit Attenhoven.

Het echtpaar Hoebanx-Sweerts kreeg negen kinderen, waaronder Henricus die als Pastoor te Tollembeek stierf, Clara die in 1766 trouwde met Schepen en Notaris Renier Lintermans en in de Alcôve gingen wonen (op de hoek van de Nermische baan) en Hubert die later 't Paradijs bekwam.

Op voorspraak der Sweertsen werd Hendrik Hoebanx tot Gezworene verkozen en zetelde in de Dorpsraad. Hij was landbouwer en brouwer en had zijn eigen "paenhuys" in zijn pachthof, maar zou ook nog een bijkomende brouwerij hebben gehad op de Beek (Stoopkensstraat).

In 1737 na de dood van Servatius Sweerts, kwam diens weduwe Catharina Peeters terug naar 't Paradijs, bij haar dochter en schoonzoon inwonen, waar zij in 1741 overleed (obiit in Paradiso).

In 1745 begingen soldaten van het Regiment Waldeck buitensporigheden te Hoegaarden, wyl in 1746 het dorp werd bezet door Oostenrijkse troepen, die op de grote hoeven logeerden. Dat zal ook wel op het Paradijs zijn geweest.

Op 7 oktober 1747 kwamen 400 Huzaren te Hoegaarden legeren, aan wie vlees, wit brood, bier en brandewijn moest geleverd worden, alsook hooi en haver en daarbij nog een "hesp van 12 pondt" die door Hubertus Sweerts (zoon van Servatius) werd verschaft, alles op kosten van de gemeente.

In 1749 kreeg het Paradijs "droge voet" door het "kaseyten van de Corte straat en Hautmerkt". Dit gebeurde ter gelegenheid der bestrating van de oude Molenweg (Pastorijstraat).

Het doortrekken van deze baan, komende van Nerm, geschiedde van aan de Put (hoek van de Putzeysstraat), achter "la maison az sept Fraignes" door, de Corte straat volgend, voorbij het Paradijs, de Pastoorshoeve en het Kapittel-huis (op de Houtmarkt) in de richting van de Pastorijstraat (1).

Hoebancx, die bij de bevoorrechte families behoorde en tijdens de dorpsruzie omwille van deze bestrating, aan de zijde der Regentie stond, kreeg hierdoor "droge voet".

Hij stierf echter kort nadien op 4 februari 1752. Een jaar later zou zijn weduwe nog een groot werk ondernemen. In 1753 werd met de afbraak van de oude kerk begonnen en het was toen dat het Paradijs "gerenoveerd" werd met het afbraakmateriaal van de kerk.

Zij overleed op haar beurt op 16 november 1765 in de ouderdom van 63 jaar en in 1766 traden haar kinderen uit de onverdeeldheid, waardoor haar zoon Hubert Hoebancx in 't bezit kwam van de Paradijshoeve.

F. Hubert Hoebancx

Deze was geboren in 1735 en huwde in 1764 met Anna Maria Vandermolen (°1736, dochter van Brouwer Nicolas Vandermolen en Margriet Geerts). Hubert Hoebancx was landbouwer op het ouderlijk pachthof en had vier kinderen. Deze waren Hubert, die doof-stom ter wereld kwam, Clara in 1793 getrouwd met Jacques Louis Cher uit Hoei, Barbe die begijn werd te Leuven en Anna Catherine die trouwde met Arnold Bouvier (Bovy ?).

Anna Maria Vandermolen stierf reeds in 1774, zodat Hubert Hoebancx achter bleef met vier minderjarige kinderen. Hij ging nochtans geen tweede huwelijk aan.

In 1789 was hij ooggetuige van de volksoproer op de Houtmarkt en de bestorming van het huis van zijn kozijn, Griffier Antoon Bathazar Sweerts (zoon van Servaes), die in de naastgelegen Pastoorshoeve (Arendsnest) woonde.

In 1794 trad Anne Catherine Hoebancx (jongste dochter van Hubert) in het huwelijk met Arnold Bouvier. Deze was voerder van beroep en kwam op 't Paradijs inwonen, hetgeen een verlichting betekende voor hun vader, de 59-jarige Hubert Hoebancx, want vanaf toen hielden zij samen het pachthof in leven.

Helaas, zware tijden braken los. De Fransen hadden ons land bezet en het Schrikbewind ving aan. In die periode zou Hoebancx gemeentepapieren hebben verborgen, die hem door Antoon Bathazar Sweerts waren toevertrouwd, om niet in handen te vallen van de Sansculotten.

De inwoners van het Paradijs schijnen echter niet tot de Conspiratie tegen de Franse overheid te hebben behoord. Van hen is ten minste geen enkel feit bekend uit de Besloten Tijd, zodat mag worden verondersteld, dat zij zich buiten alle troebelen hebben trachten te houden, waardoor ook het Paradijs van elk onheil bespaard bleef.

(1) Dus niet in rechte lijn vanaf het huis Pletinckx, voorbij de kerk, gezien destijds ter hoogte van het huidige gemeentehuis, een aarden berm bestond die pas vele jaren later verdween. (zie hieromtrent : "GESCHIEDENIS VAN HOEGAARDEN", door J. Vander Velpen pr.)

Hubert Hoebancx overleed in 1801 en het Paradijs ging over op zijn dochter Anne Catherine en haar man Arnold Bouvier, maar ingevolge de wens van hun overleden vader, bleef de gehandicapte broeder op het pachthof wonen.

G. Arnold Bouvier

Deze werd geboren in 1770 als zoon van Pachter Etienne Bouvier afkomstig uit Boneffe, maar te Dongelberg wonende en van Anne Marie Michotte uit Lathuy. Zijn vrouw Anne Catherine Hoebancx schonk hem vijf kinderen, waaronder Jean die in 1821 in Hollandse legerdienst naar Indië vertrok, waar hij in 1832 als "vermist" werd opgegeven.

In oktober 1813 liet hun buurvrouw Dorothee Van Nerum uit het Arendsnest (weduwe van Ant. Balth. Sweerts en hertrouwd met Burgemeester Philippe De Zangré), op de Houtmarkt een vreugdesvuur ontsteken, om Napoleons nederlaag in Rusland en Duitsland te vieren. De vlammen, aangewakkerd door de wind, sloegen hoog op en dreigden naar 't Paradijs over te slaan (... un danger réel pour la ferme du Paradis).

Bouvier keerde zich woedend tegen zijn aanverwante kleinnicht Dorothee Van Nerum en schold haar uit voor "folle". Hierdoor gekrenkt betichtte zij hem als "Franskiljon" en "partisan des Sansculottes". Vanaf toen lagen zij in ruzie.

In januari 1814, wanneer dezelfde Dorothee Van Nerum in haar huis Kozakken had uitgenodigd, om op de overwinning te drinken, gingen de bedronken Russen het huis bestormen van Dumont (deze had het Kapittelhuys gekocht), met wie de vrouw van De Zangré ook in onmin leefde. De soldaten richtten zich eveneens tegen het Paradijs, doch Bouvier kon de Kozakken van zijn hof verwijderd houden.

Het is niet geweten tot wanneer het gezin Bouvier-Hoebancx op het Paradijs heeft gewoond, maar na de dood van de gehandicapte broeder in 1842 schijnen zij de streek te hebben verlaten.

H. Jérôme Vandenbempt

De nieuwe eigenaar was Jérôme Vandenbempt, geboren in 1810 als zoon van Joseph Vandenbempt en Barbe Lintermans uit de Alcôve. Deze laatste was de dochter van Notaris Renier Lintermans en Clara Hoebancx en bijgevolg de rechtstreekse nicht van Anne Catherine Hoebancx (vrouw van Bouvier). Jérôme Vandenbempt behoorde tot de 5de generatie uit het Sweertshuis, die het Paradijs in 't bezit hield.

Rond 1840 was hij in het huwelijk getreden met Marie Antoinette Merten uit Turnhout (geb. 1813, dochter van Henri Merten en Dymphine Buyens). Zij schonk hem zes kinderen, die allen in 't Paradijs opgroeiden.

Vandenbempt was landbouwer, maar tevens winkelier (handelaar) in wijnen en likeuren en werd de leverancier van het Schepencollege. In 1845 liet hij de oude "appenditiën en dependantiën" langs de twee straat-zijden (Paradijsstraat en Corte straat), door nieuwe gebouwen vervangen. In één van de gewelven bracht hij het jaartal "1845" aan, dat heden nog goed zichtbaar is. Ook het woonhuis werd gedeeltelijk herbouwd.

In de Kadastrale Legger Popp, art. 2082 staat de Paradijshoeve als eigendom van Jérôme Vandenbempt, beschreven als volgt :

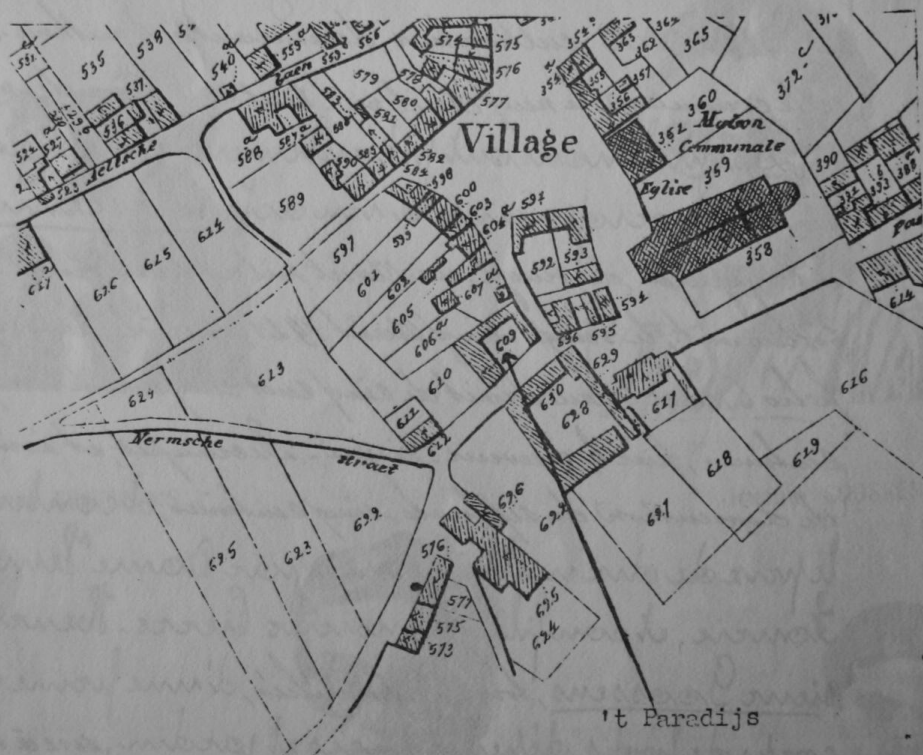
"sectie E Perceel 609, huis 5a 20ca, klassering 7, belastbaar 102 fr. bebouwd gedeelte) en 4,58 fr. (onbebouwd deel). Achter het Paradijs lag een hof van 9a 90ca groot (sectie E 610), vroeger boomgaard.

Vandenbempt was bovendien nog eigenaar van 6 stukken "labeurgrond" en een huis van recente bouw (klassering 1) gelegen op de hoek van de Walenstraat en de Elsstraat (sectie D 576).

Gezien hij geboren werd in 1810 was hij eerst Fransman geweest, dan Hollander en vervolgens Belg.

Hij is ook ooggetuige geweest van het toewerpen van de poel op de Plaats en van de in werking stelling der waterpomp (1818). Hij beleefde de woelige dagen van de Belgische Onafhankelijkheid (1830/31), maakte het ontstaan mee van de Muziekharmonie (1861) en de oprichting van de suikerfabrieken (1856 en 1877).

Vandenbempt heeft ook de vinnige strijd gekend tussen "wit" en "zwart", die in het dorp in de vorige eeuw zoveel hartstochten deed oplaaien. Hij bleef echter buiten alle politiek geknoei en verkocht zijn wijnen en likeuren, zowel aan de ene als aan de andere, om op de overwinning te drinken of de nederlaag door te spoelen. Hij was goed bevriend met zijn geboortgenoot Liévin Van Hagendoren, die sinds 1870 het Arendsnest in huur had.

In 1869 was zijn vrouw gestorven en in 1883 trad zijn jongste dochter Julienne (°1852) in het huwelijk met Florent Masy uit Landen (°1851). Zij kwamen op het Paradijs inwonen, waar Julienne reeds in 1891 overleed. Alsdan hertrouwde Masy met Marie Josephe Coisman uit Melin (°1845) en verliet het pachthof. Twee jaar later in 1893 stierf Jérôme Vandenbempt, zodat de deling onder zijn andere kinderen moest geregeld worden. Het Paradijs werd verkocht om uit de onverdeeldheid te treden.

Par devant nous, Léon de Cordes, notaire rési-
dant à Trélemont,

Ont comparu:

5-12-1911 - 1re Dame Marie-Victoire Tourie, sans profession, de-
meurant à Hougvarde, née le dix juin mil huit cent soixante, veuve
de Monsieur Alphonse Peters;

2es Son fils, Monsieur Pierre-Henri Peters, soldat
au deuxième régiment des chasseurs à pied, en garnison à Charleville,
demeurant à Hougvarde, né à Hougvarde, le dix-neuf août mil neuf
cent;

64-67-7 3e Monsieur Mathieu-Joseph-Fital Gossens
Bams, cultivateur, demeurant à Bantheim-Hougvarde, né dans
cette commune, le neuf avril mil huit cent quatre-vingt-cinq;

Lesquels nous ont présentement déposé pour minute
l'un des originaux d'un acte sous seing privé, en date
à Hougvarde, du vingt-neuf août mil neuf cent vingt-un, enregistré à
Trélemont, le vingt-cinq août 1921, un rôle, sans surcoût, volume 4,
folio 6, case 6, au droit de cinq cent cinquante-cinq francs cinquante
centimes, par le receveur. signé: De cranpet, et écrit sur un timbre
de dimension de septante-cinq centimes, et contenant vente pour
le prix de dix mille francs par Dame Veuve Peters, née
Tourie, et son fils Monsieur Pierre-Henri Peters, à Mon-
sieur Gossens, tous propriétaires, d'une ferme comprenant
corps de logis, dépendances et jardin, sise à Hougvarde, Rue des
Wallons, 1, contenant environ huit ares, cadastrée section 6, numéros 609 1/2 et

Celima BAMS

Vital GOOSSENS

Fernand TRITSMANS

Jeanne GOOSSENS

Arriane TRITSMANS

Kleinzoon Hans

I. De latere bezitters

Op 20 december 1893, ter studie van de Notarissen Rosseeuw uit Tienen en Putzeys uit Hoegaarden, werd het Paradijs verkocht aan Alphonse Peeters (geb. 10 juli 1857, zoon van Pierre Peeters en Colette Azijn). Hij was gehuwd met Marie Victoire Fourie (geb. 10 juni 1860, dochter van Jean François Fourie en Rosalie Sondervorst). Alphonse Peeters overleed reeds rond 1906 en zijn weduwe bleef op 't Paradijs wonen, waar zij achteraf brood bakte om aan de kost te komen. In augustus 1914 zag zij de vernielingen, door de Duitsers in de St. Gorgoniuskerk aangericht.

Victoire Fourie, bijgestaan door haar zoon Pierre Henri Peeters (geb. 19 augustus 1900 en zijn legerdienst volbrengend bij het 2e Regt. Jagers te Paard, in garnizoen te Charleroi), verkocht in 1921 het Paradijs voor de som van 10.000 fr., aan Mathieu Joseph Vital Goossens, bijgenaamd "Boer", landbouwer te Houtem (geb. 9 april 1895, zoon van Joseph Goossens +1901 en Anastasie Collaert).

"Boer" Goossens was in december 1920 getrouwd met Celima Lina Bams (geb. 1 april 1894, dochter van Albert Bams en Marie Debroeck). Lina Bams werd "Makke Miene" genaamd.

De verkoop werd gesloten bij onderhandse akte op 21 augustus 1921, doch Vital Goossens en zijn moeder Anasthasie Collaert woonden reeds in 't Paradijs sedert 1920. De officiële inbezitstelling gebeurde pas op 15 maart 1922, ter studie van Notaris de Cordes te Tienen (zie akte in bijlage). Tot dan was Victoire Fourie op het pachthof blijven inwonen, waar zij haar bakkerij had open gehouden. Zij verliet toen het pachthof en ging zich vestigen in de Doelstraat (huidig Kluphuis).

De Paradijshoeve bevatte in die tijd een ruim woonhuis, schuur (verdwenen), aanhorigheden en hof, groot 8a., gelegen in de Walenstraat 1 te Hoegaarden, palend in voornoemde straat aan de schoenmaker Liévin Roelans (bijgenaamd Vin schoen) en langs de Plaats (voormalige Corte Straat) aan Weduwe Jules Vandermolén en Haumont. Anasthasie Collaert overleed in 't Paradijs in 1937. Zij was de overachterkleindochter van de grote Meier Collaert uit de 18e eeuw en dus een rechtstreekse afstammeling uit het Hertoglijk Huis van Brabant (zie de Hoegaardse Karolingers).

Het gezin Goossens-Bams woonde in 't Paradijs tijdens de 2de Wereldoorlog, toen bij het oprukken der Duitsers, obussen ontploften op de Plaats en in de hof van de hoeve. Onder de bezetting boden Vital Goossens en zijn vrouw hulp aan ondergedokenen en logeerden na de bevrijding een paar Amerikaanse soldaten. "Boer" Goossens stierf op 15 februari 1970 en zijn echtgenote Lina Bams op 15 september 1972. Alsdan ging het pachthof over op hun dochter Jeanne Anastasie (geb. 4 januari 1922) en in 1943 getrouwd met landbouwer Fernand Tritsmans uit Nerm, bijgenaamd Fernand Rabbe (geb. 25 maart 1918, zoon van Louis Tritsmans en Palmyre Boesmans), van wie een dochter met name Arriane (geb. 9 februari 1945) en een kleinzoon Hans (geb. 2 juli 1966). Het echtpaar Tritsmans-Goossens had eerst te Nerm verbleven en is in 1947 bij boer en Makke op 't Paradijs komen inwonen. (1)

Zij zijn de 8ste op de lijst der bezitters van de Paradijshoeve. Misschien koesteren zij eens het verlangen, om in de gevel van deze meer dan drie eeuwen oude hoeve, de naam "Paradijs" en het jaartal "1667" of "1635" boven de poort aan te brengen. Uit eerbied voor de achtereenvolgende bewoners en bezitters van het pachthof, heeft de Studie- & Navorsingscommissie van 't Nieuwhuysmuseum, deze geschiedenis opgesteld.

(1) In het boek "BOUWEN DOOR DE EEUWEN HEEN" staat de Paradijshoeve beschreven als volgt : "Gesloten hoeve. Korfbooginrijpoort uit XVIIe, voorzien van een sluitsteen en imposten en geaccentueerd door een op kruimotief uitlopende druiplijst. Gewijzigd woonhuis met bewaarde elementen uit XVIIe, o.m. steekboogdeur en -venster. Veranderde bijgebouwen."

hoegaarden

700jaar

Lvixse

Gemeente

1288 - 1988

HOEGAARDEN - 700 JAAR - LUIKSE GEMEENTE - 1288-1988

door Dodion M.

In de 10de eeuw was Hoegaarden een uitgestrekt en belangrijk centrum van het Graafschap Brunengeruz waar Alpaidis haar burcht en bezittingen had.

De Duitse Keizer Otto I benoemde in 953 zijn broer Bruno, die Aartsbisschop van Keulen was, tot hertog van Lotharingen.

De eerste echtgenoot van Alpaidis, Godfried, was door Bruno aangesteld tot onder-hertog van Neder-Lotharingen en stierf in 964.

Na de dood van haar tweede echtgenoot in 877 zal Alpaidis schikkingen treffen om een kapittel te stichten.

De Hoegaardse kerk en het kapittel zullen naderhand in handen van het Domkapittel van Keulen bevonden worden.

De uitleg hiervoor is de wilsbeschikking van Alpaidis zelf omdat haar eerste echtgenoot een beschermeling was van Bruno, domscolaster en later aartsbisschop van Keulen. Het is de scholaster van het Domkapittel van Keulen die tevens proost was van het kapittel van Hoegaarden.

Wanneer in 985 Keizer Otto III (983-1002) aan prinsbisschop Notger het graafschap Hoei verleent en in 987 het graafschap Brunengeruz dan zullen deze twee gebieden de politieke machtsbasis vormen waarop het prinsbisdom zal worden uitgebouwd.

Ondertussen was Lambert I (977-1015) graaf van Leuven geworden in 977 en hij zal zijn gebied van een onbeduidende heerlijkheid tot een territoriale macht uitbouwen. In 987 zal Lambert I zich rustig houden en betere tijden afwachten.

De opvolger van Notger op de Luikse zetel, Balderik II van Loon (1008-1018) bekeek met wantrouwen zijn onrustige buurman en om Brunengeruz eens en voor altijd veilig te stellen ging hij er toe over te Hoegaarden een burcht te bouwen. Maar de Leuvense graaf overviel, in bondgenootschap met de graaf van Namen het krijs- en werkvolk bij Hoegaarden en na een harde strijd was de zege aan zijn kant. Het was 1013 en de zaak werd zo geregeld dat Lambert een flinke som op tafel legde om het grootste deel van Brunengeruz met Tienen in te lijven. Dit jaar was zeer gunstig voor Lambert, want hij erfde ook nog, langs zijn vrouw Gerbera, de Graafschappen Ukkel en Halle, met uitzondering van de in geestelijk bezit zijnde stad Halle.

Zo eindigde Lambert zijn regering met drie opkomende steden, Brussel, Leuven en Tienen in zijn bezit.

Bij hetgeen hij verwierf na de slag van Hoegaarden was wel een clause ingelast dat de Luikse bisschop het gebied kon terug kopen, maar naderhand was er geen sprake meer van Brunengeruz, maar wel van vijf dorpen : Hoegaarden, Bevekom, Tourinnes, Chaumont en Tienen.

Prinsbisschop Otbert (1091-1119) zal in 1099 mits betaling in bezit komen van Hoegaarden, maar hij geeft het gebied in leen aan Albertus III van Namen, de schoonvader van Godfried I van Leuven.

Het is deze Godfried (1095-1140) die in 1106 de titel van hertog van Neder-Lotharingen verkrijgt van Keizer Hendrik V, titel waar indertijd Lambert I ook al vruchteloos voor gestreden had.

Officieel heeft de hertog van Neder-Lotharingen de autoriteit over alle geestelijke en wereldlijke vorsten in zijn gebied, allszins toch op papier.

Vóór 1155 is Hoegaarden weer Luiks geworden. In 1155 immers werden de Luikse bezittingen door Keizer Frederik en door Paus Adrianus IV bevestigd. Hoegaarden, Bevekom, Tourinnes, Chaumont en Tienen worden er vermeld als Luiks bezit. "Hoegaarden met zijn graafschap, zijn advocatia en zijn gehuchten" staat er in de tekst.

Oorspronkelijk was de "advocatus" de beschermheer van kerk- en kloostergoederen. In de 10de eeuw is het gewoonlijk de plaatselijke graaf die deze functie waarnemt en is ze erfelijk geworden en kan zelfs verhandeld worden. Dit beschermrecht ging zich ook uitstrekken tot wereldlijke domeinen, tot gans een gebied. Beschermers zijn bracht ook voordelen mee zoals vergoedingen verbonden aan gerechtszittingen, rechten op soldatendienst, enz...

De beschermheer was zowat de meester in zijn beschermgebied.

Ondertussen waren rond 1100, in het kader van een eerste grote ontginningsgolf de zogenaamde "Villes-Neuves" ontstaan in Waals Brabant.

In de tweede helft van de 12de eeuw werden deze gebieden, welbepaald de omgeving van Jodoigne en Nijvel, door de Brabantse hertog geprivilegieerd en vergroot met de bedoeling de politieke macht en de rijkdom van de hertog te vergroten.

In 1182 zal Jodoigne trouwens door Brabant veroverd worden, evenals het kasteel van Jauche en de stad Hannuit.

In dezelfde 12de eeuw liep de grote handelsweg van Brugge naar Keulen langs een nieuwe route via Gent, Aalst, Brussel, Leuven, Tienen, Zoutleeuw, St. Truiden, Tongeren en Maastricht. De weg langs de rivieren verloor aan belang omwille van het groot aantal tolstations en het in gebruik nemen van de karren met 4 wielen door paarden getrokken.

In 1248 is de advocatia van Hoegaarden in bezit van Godfried van Perwez (die sterft in 1255). Godfried was heer van Perwez, achterkleinzoon van Godfried III en Wouter Berthout, heer van Mechelen, die door een huwelijk met Mathilde nicht van Hendrik III aan het Brabantse huis was verbonden.

Hij was leenman van de prinsbisschop maar koesterde hevige anti-Luikse gevoelens. De Brabantse hertog zelf Hendrik III (1248-1261) gaf er de voorkeur aan vrede te bewaren aan zijn grenzen door verdragen te sluiten, ook met Luik. Vandaar misschien dat de toenmalige prinsbisschop Hendrik van Gelder erin slaagt de advocatia van Hoegaarden af te kopen van Godfried van Perwez voor de hoge som van 800 florijnen.

De prinsbisschop verkoopt daarom trouwens 125 bunder bos en 80 bunder weiland tussen Aalst, Schoor en Sluizen aan ingezetenen van Hoegaarden.

Na de dood van Hendrik III in 1261 wordt het regentschap van de te jonge Jan I (1267-1294) waargenomen door zijn weduwe hertogin Aleida van Bourgondië bijgestaan door de reeds vermelde Godfried van Perwez.

Van 1269 tot 1294 zal Hertog Jan I (Jan Primus) heersen over Brabant en door zijn zege in de slag bij Woeringen op 5 juni 1288 de bijnaam van "de Overwinnaar" krijgen. Hiermee verovert Brabant het hertogdom Limburg en verslaat het de Keulse aartsbisschop en beheerst alzo de handelsweg Brugge-Keulen om dus de concurrent Keulen uit te schakelen aan de oevers van de Rijn.

Jan I was zijn politieke carrière begonnen door in 1269 terug zijn neus in Luikse zaken te steken, wat de Brabantse hertogen al een eeuw deden. In de zoveelste twist van Hendrik van Gelder met zijn burgerijen belooft Jan op 20 januari de Luikse burgers te verdedigen tegen hun heer ; waarna hij uitgeroepen werd tot hoge voogd van de hoofdstad, hetgeen hem invloed en overwicht bezorgde in het prinsbisdom.

De Luikse prinsbisschop Hendrik van Gelder werd afgezet door Paus Gregorius X in 1274 en opgevolgd door Joannes III van Enghien, die tot dan bisschop van Doornik was geweest. Deze Jan van Edingen was zeer pacifistisch en werd opgevolgd door Jan van Vlaanderen (1282-1291) zoon van Gwijde van Dampierre, de Vlaamse Graaf en dus zwager van Hertog Jan I en ook deze prinsbisschop was vredelievend.

In 1280 zal Hertog Jan X de advocatia over Hoegaarden terugkopen voor dezelfde som van 800 florijnen en na zijn overwinning in de slag van Woeringen op 5 juni 1288, zal hij door zijn brief van 8 juli van hetzelfde jaar de advocatia ruilen voor een paar andere gebieden met Jan van Vlaanderen de prinsbisschop.

De Brabantse hertog schenkt alle rechten die hij op Hoegaarden heeft aan de Luikse Prinsbisschop behalve het recht op soldatendienst (de trommelslach) een kleine belasting (de Sinte Pietersmennen) en de voogdij over de kerk. Dit laatste de voogdij over de kerk wil hij maar afstaan indien men de akten vond waaruit zou blijken dat dit recht kon en mocht weggeschonken worden.

Besluiten we de eerste bedenking dat Hoegaarden definitief een Luikse gemeente werd in 1288, 700 jaar geleden en dat de prinsbisschop nu een keure zal schenken aan de Hoegaardiers, wat zal gebeuren in 1289 en dat zullen wij volgend jaar passend herdenken.

En met een tweede bedenking dat de betwisting of Hoegaarden nu Luiks of Brabants is nog eeuwen zal blijven voortduren, trouwens in 1291 was het al zover, de Brabantse hertog Jan I neemt Hoegaarden om Brabantse "protectie" zoals hij het noemt, zolang de oorlog met Luik zal duren.

VERVOLG

T. 184 RENTE Joannes Stockmans (15-1-1715)
RENTÉ Everardus Paenhuys (7-4-1713) Voor de twee wekelijkse missen
=====

(Extract uit de schepenprotocolle)

- 1 - Rente van 6 gulden op huis en hof van Jan Stockmans uit Rommersom welke rente bij testament hebben gemaakt met last van missen (reg. Paul ..., het straetken, de Vloetgracht en 's Heerenstraete) + één dagmaal land in het Capellevelt, reg. de Tafel van Tienen, Jan Jacobs.
- 2 - Everardus Paenhuys verklaart ontvangen te hebben uit de handen van E.H. Henricus Peeters, de som van 32 gulden waarvoor hij jaarlijks een rente van 2 gulden zal betalen. Hij heeft gesteld tot pand en onderpand van deze rente en verlopen, huis en hof gelegen te Nerm, reg. de Beek, d' erfgenaam Seemans (?), 's Heerenstraete, d' erfgenaam Rega voor rente van 7,5 gulden per jaar en ene "cappuyn".

T. 185 RENTE door Jan Stockmans te betalen aan E.H. Peeters, Jan Beetens en Joris Taverniers (15-1-1715)
=====

(uit de schepenprotocolle)

Huis gelegen te Rommersom ref. Paul Lernon (?) één dagmaal land gelegen in het Capellevelt, reg. de Tafel van Tienen en Jan Jacobs.
Voor 80 gulden rente per jaar aan Jan Stockmans en dat hij zal opleggen aan ieder comparant nog negen gulden eens (wat hij gedaan heeft).

T. 186 FONDATIE door Juff. Anne Van Herbergen (19-9-1718)
=====

Geestelijke dochter binnen Mechelen en Kanunnik Lambertus Van Herbergen, in zijn leven kan, van de metropolitane kerk van Mechelen, van jaargetijde voor hun broeder Jan Van Herbergen.

Akte te niet gedaan door akte van Juff. Catharina Van Herbergen d.d. 12-3-1726 (met toestemming van de pastoor).

Een dagmaal lands hure gelegen tussen Houtem en Hoegaarden met 20 stuivers erfelijk.

In oktaaf van Allerzielen, sterfdag van Jan Van Herbergen, een mis.

Getuigen : Heer Jacobs, onderpastoor van Hoegaarden en Jan Lamans.

Getuigen bij de vernietiging : Heer Jacobs en de erfgenamen Franciscus Schuermans.

Gemaakt door notaris De Molin.

T. 187 OVERDRACHT van Hendrik Taverniers aan deken Peeters van een rente
=====

(20-9-1717) ten laste van weduwe Reynier Stockmans te Rommersom
(extract uit schepenprotocolle)

Henrick Taverniers, sone Joris, heeft den Heere in de handen gedragen een rente van 6 gulden uit een meerder, 't gene is treckende de E.H. Peeters beneffens Jan Bietens op huis en hof gelegen tot Rommersom competerende de Wede Reynier Stockmans reg. 's Heerenstraet, Paul Vervou en het Straetken. H. Peeters accepteert voor de som van 100 gulden.

T. 188 FONDATIE van een jaargetijde voor Reynier Vandermolen en Francisca Petri, zijn vrouw (5-10-1719)
=====

Zij maken aan hun dochter Anneke een derdel land (en haar man Frederick Schoolmeesters) gelegen op het Elstvelt, reg. het pedeken van Elst naar de Walestraat, de paters Jezuïeten, het capittel landt.
Zij hebben dit land gekocht over twee of drie jaren van de erfgenamen van meester Paschir en kinderen, mits drie gulden per jaar voor een mis. Anders krijgt de pastoor het land.

Getuigen : Heer Jacobs, onderpastoor en Gulelmus Jadoel
Gemaakt door pastoor H. Peeters.

T. 189 TESTAMENT van Hendrik Vandenbroeck (23-5 en 16-11-1723)
=====

Fondatie van een jaargetijde van een requiemmis
(Extract uit testament van wijlen Hendrick Vandenbroeck, geschreven op 23 mei 1723 door J. De Molin - Vandenbroeck is gestorven den 23-11-1723)

Geeft aan de pastoor van Hoegaarden 3 gulden erfelijk voor een jaargetijde voor hem en zijn vrouw.

Geeft 4 potten smaut jaarlijks voor eeuwig tot versiering en om te branden voor het allerhoogste heilig Sacrament des altaars. Hij bepandt de 3 gulden en de smaut op zijn huis, hof brouwerij, aanhankelijkheden en afhankelijkheden.

Getuigen : E.H. Peeters en E.H. Petrus Gilis, pastoor van Overlaar
Gemaakt door onderpastoor Jacobs.

Extract uit testament van H. Vanden Broeck zaliger, geschreven op 16-11-1723 door J. De Molin, notaris.

Hij laat voor een requiemmis door de heer onderpastoor en zijn opvolgers, op de dag dat het solemnele jaargetijde zal geschieden, één dagmaal land uit het bezit van zijn vrouw zaliger Joanna, dochter van Hendrick Vander Straeten, gelegen boven Overlaerbosch, reg. het kapittel van Hoegaarden, de onderpastoor zal jaarlijks 14 stuivers daarvoor krijgen en 2 stuivers voor de dienaar die de mis zal dienen en helpen de miserere lezen.

Getuigen : E.H. Peeters en Jan Dotremont.

Ondertekend door Jacobs, onderpastoor.

museum INFO

ENIG AANBOD

Wie zijn verzameling "ALPAIDIS" wil aanvullen, ziehier nog de beschikbare nummers :

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 9 - 10 - 11 - 12 - 14 - 15 - 16 - 17 -
30 - 31 - 32 - 33 - 34 - 35 - 36 - 37 - 38 - 39 - 40 - 42 - 43 -
47 - 48 - 53 - 55 - 56 - 60 - 63 - 64 - 65 - 66 - 67 - 68 - 69 -
71 - 72 - 78 - 79 - 80 - 81.

Zij kunnen bekomen worden aan de prijs van 25 fr. per exemplaar bij de Heer H. VAN NERUM, Maquisstraat 44 te 1140 Brussel - Tel. 02/734.81.63 of bij een lid van het museum-bestuur.

Dit aanbod is geldig zolang de voorraad strekt.

MAAK UW STAMBOOM OP

Hoegaardse families (met inbegrip van Outgaarden en Meldert) kunnen zich in klein of groter groepsverband tot het Nieuwhuys-museum richten, dat zich graag ten dienste stelt, om hun dit werk te vergemakkelijken en ook om eventueel het wapenschild van hun geslacht te helpen ontdekken.

FAMILIE COLLAERT

De Studie- en Navorsingscommissie van 't Nieuwhuys te Hoegaarden koestert het plan, om de stamboom uit te geven van het geslacht Collaert (Colaert, enz...) uit de streek Tienen, Hoegaarden, Meldert, Zetrud-Lumay en omgeving.

Wie denkt uit dit geslacht te stammen hetzij langs vader of moederszijde, wordt verzocht kontakt te nemen met Hubert VAN NERUM, Maquisstraat 44 te 1140 Brussel - Tel. 02/734.81.63.

Gelieve een afstammingsfragment of vooroudersstaat bij te voegen of minstens de aanduiding van de stamvertakking waaruit U gesproten bent.

Een voorlichtingsvergadering zal belegd worden op een latere datum in het Nieuwhuys-museum, Ern. Ourystraat 4 te Hoegaarden. Daar zal de vordering van de stamboom worden getoond en verder aangevuld.

X

X

X

X

AFSTAMMING UIT DE KAROLINGERS

Meerdere Hoegaardiers stammen via bepaalde familietakken uit de Hertogen van Brabant en het geslacht der Karolingers (Karel de Grote, enz...) en zijn dus verre verwanten van diverse Europese Vorstenhuizen.

Deze familietakken behoren tot de geslachten :
Van Brabant - Dongelberghe - Henry - Molemens - Vlemincx - Van Goetsenhoven - Mareels - Nijs - Collaert - Wirix - Maisin (de Wahenges) - Roland - Nivelles - Houbar - Everard - Janssens - Geerts - Van Roye - Van Hagendoren - Dotremont - Dewaelheyns - Van Kerckhoven - Van Autgaerden - Coenen, enz... met al zijn afstammelingen.

Wie hierover meer wil weten kan zich het boek "DE HOEGAARDSE KAROLINGERS" aanschaffen (prijs 80 fr.) + 50 fr. verzendingskosten te storten op rekening van "Museum 't Nieuwhuys" nr. 310-0370021-52 met de vermelding "Boek Karolingers", of in het museum 't Nieuwhuys, Ern. Ourystraat 4 te Hoegaarden.

BIERMUSEUM IN WORDING

Van bij de aanvang was in 't Nieuwhuys-museum een bierstand voorhanden, doch deze beperkte zich tot een miniem onderdeel van het geheel.

Het Bestuur heeft zich thans tot doel gesteld het ganse patrimonium om te vormen tot een echt biermuseum.

Deze mogelijkheid werd ons geboden door de Heer MASSENHOVE, die aan het museum zijn prachtverzameling afstond.

Een 200-tal oude typische Hoegaardse bierpinten, een 30-tal oorspronkelijke reclameborden, authentieke bierstoppen en voormalige bierflessen, alsook 25 wonderbare dia's van de Grote Brouwerij Loriers, enz... zullen de reeds bestaande collectie aanvullen.

Bovendien bekwamen we van de Brouwerij "DE KLUIS" diverse brouwstalen, diploma's en andere voorwerpen en de hedendaagse bierattributen, die ons zullen toelaten het Hoegaards streekbier volledig in het daglicht te stellen en de vele bezoekende groepen te motiveren vooraleer zij de brouwerij bezoeken.

Ook "Die Edele Orde vanden Moutstock", de Hoegaardse bier- en brouwers-gilde, zal zijn steentje bijdragen bij deze omschakeling.

We richten dan ook langs deze weg onze oprechte dank en erkentelijkheid aan de Heer en Mevrouw MASSENHOVE en aan Brouwerij "DE KLUIS".

De officiële inhuldiging van het Hoegaards Biermuseum zal echter pas in 1990 doorgaan, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het museum.

Onze conservator, Leontine WUYTS, heeft dus veel werk te verrichten maar met haar doorzettingsvermogen en haar kennis van zaken zal het zeker "HET" van "HET" worden.

In 1990 zal "Die Edele Orde vanden Moutstock" een boek publiceren over het Hoegaards bier, het bierbrouwen en de talrijke brouwerijen van het dorp en natuurlijk de heropstandig van het Hoegaards Wit Bier.

1990 zal dus wel het bierjaar worden voor Hoegaarden waar vele activiteiten rond het bier zullen plaats vinden.

" 1990 - HET JAAR VAN DE HOEGAARDSE GODENDRANK "

Item late aen den Heer rectoir van Sluyse mijn beste cleedt oft casack met een ducaet met last van thien missen.

Item late aen Heer neef den pastoir van Overlar mijnen Sanctum Thomam gebonden in 2 ... toms met een ducaet versoekende de selven dat hij neffens onsen heer pastoir executeur te weseb deser lega ...

Item late aen Jan Jadoul sone Guilliam mijnen neef een plecken landt gelegen tot Houthem gelabeurt door Jan Meulen.

Item late een pont groot tot 't koopen van prijzen voor den cathechismus die oock met den eersten sullen woerden uytgerijckt.

Item late aen Jan Sweerts sone Servaes, mijnen vunt peter, mijn silveren soutvat ende mostaert pot.

Item aen Mari An ende Lijsbeth Schoolmeesters ider enen silveren lepel, alsoock aen Catharina Nijs dochter Martin Nijs een silveren lepel.

Item late en maeck ick aen de heer Henricus Peeters pastoir alhier mijnen vunt peter mijne bibliotheek ende boucken mede mijn koffer staende in de sacreijstijde met de 2 cassuyvels, 2 alben ende mijn besten rochelinghe, onder last van vijftich missen.

Item late mijne 2 andere rochelinghen aen de kercke ten dienste van den custer en de schoolmeester mits sij geen rochelinghe hebben.

Item aen de twee andere dochters van Hendrick Bormans maecke ider eenen silveren lepel te weten aen Anne Margriet ende Anne Mari.

Item late aen Marike Nijs tot Thinen een domasten ammelacken met een half dossijn servietten ten opsichte ick haren vunt peter ben.

Item aen de drij dochters van Vincent Bukens maecke ider 2 par slapelakens, de welke beneffens de voorsijde servietten berusten in mijn koffer ten huysse van Dionys Gilles.

Item soe institueer ende noeme mijnen erfgenaem heer Henricus Peeters mijnen neef in alle mijne resterende goederen meubelen ende immeubelen, wesende ick hiertoe bemachtiche van sijne Serenissime Hooghijt Maximilianus Henricus biscop van Luyck geluckiger memorie, als blijkt bij act van permissie mij van hem gegeven de data 1676 mensis septembris die 12, legherende dat dit mijn testament sal stadt grijpen ende van werden wesen sij bij testament, codicille, donatie mortis causa oft al en waren alle solemnitijten van beyde rechte weghe daer in niet gedeserveert, in teeken van waerhijdt ende corroboratie van alle 't gene voergescreven is, soe heb ick dese met mijn eyghen handt ende gewoonelijck signat. onderteekent ten jaere dach ende maendt als boven in het pastorael huys van Hougaerden.

J. Vanden Put
concilli Hougardiensis decanus
(zegel verdwenen)

(onderaan bijgeschreven)

Nota dat ick ondergescrevene in alle punten dit gementionert testament in alle punten hebbe voldaan, uytgenomen in de goederen mij gemaect tot eenen titel van priesterschap daer ick nogh testateur sijn van maghtigh geweest om te alie-neren. Nochthans in mijn testament sal trachten te voldoen voor also veel als mijn en sijn conscientie verheyst

H. Peeters, pastoor en deken van Hougaerden